

Oikeistopopulismi koventanut kannabispolitiikkaa

Kansainvälisesti viimeisen kymmenen vuoden aikana sekä politiikka kannabiksen suhteen että tieteellinen tutkimus kannabiksen vaikutuksista ovat menneet eteenpäin. Kannabiksen käyttö on dekriminisoitu monessa EU-maassa. Kanadassa, Uudessa-Seelannissa ja Australiassa suhtautuminen kannabikseen on muuttunut selvästi sallivammaksi.

Monessa EU-maassa myönteinen kehitys kannabiksen saattamiseksi valvontaan on kuitenkin kokenut vakavia takaiskuja. Tanskassa, Hollannissa, Sveitsissä ja Italiassa oikeistopuolueiden valtaannousu on tuonut esille kannabiksen käytön "hyvänä vihollisena".

Suomessa käydyissä eduskuntavaaleissa keväällä 2003 tuli esille vanhanaikaisia näkemyksiä ja asenteita nimenomaan kannabista ja kannabiksen käyttäjiä kohtaan. Oikeistosuuntauksen imussa myös vanhojen ja vakiintuneiden puolueiden edustajien kannoissa näkyi opportunistia, kun kuvitellaan oikeistopopulistien edustavan aidommin kansan syvien rivien tuntoja.

Suomen eduskuntavaalit osoittivat todeksi Nils Christien ja Kettil Bruunin ajatuksen huumeista yhteiskunnan hyvänä vihollisena: suhteettoman kannabiskohun alle jäi tuhoa ja onnettomuuksia aiheuttava päihdepolitiikkamme puhumattakaan todella tärkeistä kysymyksistä kuten työllisyys tai liittymisemme NATO:on.

Tämän vaalisumutuksen onnistumiseen vaikutti ratkaisevasti tiedotusvälineiden harjoittama sensuuri. Mm. Helsingin Sanomat ei julkaissut ainuttakaan Suomen kannabisyhdistyksen lähettämistä vastineista ja kannanotoista. Tämä sensuuri on edelleen yksi tärkeimmistä syistä kansalaisten harhaisille käsityksille kannabiksesta ja sen käyttäjistä.

Näkyvimmän oikeistopopulistimme Tony Halmeen sanoman ja toiminnan räikeä ristiriita kuvaa tämän oikeistolaistumisen kaksinaismoraalia.

Kannabiksen käyttäjät syntipukkeina

Liikenteen turvallisuuden lisäämiseksi mainostettu 0-toleranssi kohdistuu kannabiksen käyttäjiin, koska sen käyttö havaitaan helposti pitkän aikaa sen jälkeen, kun kannabista on käytetty. Sen sijaan kovat huumeet, kuten heroini ja amfetamiini, eivät näy läheskään niin pitkään testeissä. Itse asiassa tämä suosii kovien huumeiden käyttöä. Kasvava joukko muuten kunniallisia ja lainkuuliaisia kansalaisia joutuu pelkillä viranomaispäätöksillä kannabiksen vuoksi jopa vuosia kestäväan huumetestirulettiin, jonka he itse joutuvat kustantamaan.

Olemme saaneet lukea armeijan alkaneen testata alokkaita ja henkilökuntaansa, ja suurin osa kiinnijääneistä on ollut kannabista käyttäneitä. Pohjanmaalla yksi koulu aloitti oppilaidensa testaamisen sen varjolla, ettei pätevää lainsäädäntöä ole saatu luotua. Koulun testausohjelmaan kuuluu vielä sanktio niille täysi-ikäisille, jotka eivät halua alistua testaamiseen.

Yhdistyksen tietoon tulee jatkuvasti mielivaltaisia kotietsintöjä, joissa poliisi tulee ihmisten koteihin pelkän pienimuotoisen kannabismäärän hallussapidon tai koiran antaman merkin johdosta ilman, että henkilöä epäillään mistään vakavasta rikoksesta. Pienimpiäkin hampupensaita käsitellään kuin vakavia ongelmia aiheuttavia kovia huumeita.

Uusia ja vanhoja myyttejä kannabiksesta

Lääkekannabistutkimuksen osoittaessa vanhat myytit kannabiksen haitoista perättömiksi tai yliampuviksi, on kieltolakipolitiikka tuonut esille uusia.

Kannabiksen vaikutukset mielenterveyteen on nostettu näkyvästi esille. Julkisuudessa esitetään perustelematta kannabiksen aiheuttavan depressiota ja skitsofreniaa. Sen sijaan ei arvioida ollenkaan sitä, miten perättömät väitteet, laiton ympäristö ja valvonnan puute vaikuttavat käyttäjiin.

Kun kannabiksen väitetyt fysiologiset haitat on lääkekannabistutkimuksessa pystytty kumoamaan vakuuttavasti ovat oikeistopopulistit nostaneet esille USA:sta peräisin olevan väitteen kannabiksen vahvuudesta. Kannabiksen vahvuus eli THC-pitoisuus olisi ratkaisevasti noussut viimeisten 10 - 30 vuoden aikana. Väitettä on kärjistetty sanomalla kannabiksesta tulleen kokonaan erilaisen huumeen.

Samalla kun kannabiksen vahvuudesta on tehty vakava ongelma, ei viranomaisilla ja poliitikoilla ole edelleenkään esittää tutkittua tietoa kannabikseen sekoitetuista muista aineista eli ns. jatkeista. Tämä korostaa sitä, miten nykyinen politiikka on itsessään haitallista kansanterveyden kannalta.

Nykyinen kieltolakipolitiikka kohdistuu yhdistykselle tulevan palautteen mukaan ja huumerikollisuutta tutkivien tutkijoiden mukaan edelleenkin eniten kannabiksen käyttäjiin. Turussa kesällä pidetty kannabisseminaari ja eduskunnassa syksyllä pidetty päihdepoliittinen seminaari osoittivat, että ammattilaisten ja asiantuntijoiden keskuudessa vallitsee jo todenmukainen käsitys kannabiksesta. Tämä ei vain välity tavalliselle kansalaiselle poliitikkojen ja tiedotusvälineiden yksipuolisten käsitysten takia.

Kannabis on tärkeä yrtti

Kannabiksen kieltolakipolitiikan ja näiden myyttien takana on harvojen tuntema kansainvälinen huumeiden kieltolaki, ns. näkymätön kieltolaki, vaikka se vaikuttaakin konkreettisesti jokaisen ihmisen elämään. Tämän järjestelmän perustana olevassa YK:n huumausaineylisopimuksessa vuodelta 1961 kannabis kiellettiin sillä perusteella, että se aiheuttaa riippuvuutta eikä sillä ole lääketieteellistä käyttöä.

Vuonna 1998 YK:n yleiskokous sitoutui USA:n painostuksesta utopistiseen 10 vuoden ohjelmaan huumeettoman maailman luomiseksi. Viime keväänä pidetty YK:n huumeohjelman tarkistuskokous oli osoitus siitä, että kansainväliseen huumebyrokraatiaan vaikuttaminen on turhauttavaa. Vaikka USA osoittaa lähes täydellistä välinpitämättömyyttä kansainvälistä sopimusjärjestelmää kohtaan, on tämä järjestelmä luotu siten, että tavallisen valtion on mahdotonta yrittää muuttaa sitä, vaikka syyt muutokseen olisivat pakottavia.

Kannabis on osoittautunut lääketieteelliseksi runsaudensarveksi, jonka hyödyntämiseen suuret lääkeyhtiöt ovat rynnänneet mukaan. Pahin uhka kannabispolitiikan lieventymiselle liittyy siihen, että suurten lääkeyhtiöiden painostuksesta ja populistisen politiikan avulla kannabiksen laillistaminen hyllytetään. Kannabis on yrtti, jota on käytetty vuosituhansia, ja ihmisillä pitää säilyä oikeus lääkittää itseään parhaaksi katsomallaan tavalla.

Kansanterveyden kannalta kannabiksen kieltämisen jatkaminen vinouttaa käsityksiä huumeiden ja päihteiden haitallisuudesta. Monessa kannabispolitiikkansa lieventäneessä maassa on todettu kieltopolitiikan aiheuttavan enemmän vaikeuksia kuin itse kannabiksen käytön.

Vuoden 2003 kehitys osoittaa kansalaisliikkeillä olevan edelleen ratkaiseva rooli käsitysten muuttamisessa. Suomen kannabisyhdistyksen pitkäjänteinen työ ja nyt jo neljässä kaupungissa järjestetyt mielenosoitukset ovat lähettäneet selvän viestin, jonka yhä useammat ihmiset ymmärtävät.

Suomen kannabisyhdistyksen mielestä kansalaisille tulee totuudenmukaisesti kertoa kannabiksen käytön eri puolista. Kannabis tulee erottaa selvästi muista huumeista ja päihteistä. Päihdepolitiikkamme uskottavuuden takia lainsäädäntö kannabiksen suhteen ja käsitykset kannabiksen vaikutuksista ja haitoista olisi saatettava ajan tasalle.

Tämä olisi aloitettava rangaistusten luokittelemisesta siten, että ero kannabiksen ja vakavia haittoja aiheuttavien huumeiden välillä tulisi havainnolliseksi ja konkreettiseksi.

Mielivaltaiset pidätykset ja kotietsinnät pelkän kannabiksen käytön tai kotikasvatuksen takia on lopetettava. Huumetestaamisessa tulisi erottaa aineen vaikutuksen alaisena oleminen edellisenä päivänä tai jopa edellisellä viikolla tapahtuneesta käytöstä.

Suomen kannabisyhdistyksen jo 12 vuoden ajan esittämä vaatimus kannabiksen laillistamisesta on yhä ajankohtainen.

Suomen kannabisyhdistyksen syyskokous 23.11.2003